

CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN THEO HƯỚNG CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA

GS.PTS. NGUYỄN THANH TUYỀN
Hiệu trưởng trường ĐH kinh tế - ĐHQG TP.HCM

GS. PTS. Nguyễn Thanh Tuyền phát biểu tại hội thảo

Ý tưởng của hội thảo khoa học này là nhằm góp một phần khiêm tốn vào những giải pháp hướng tới quá trình hiện thực hóa việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn phù hợp với tiến trình công nghiệp hóa và hiện đại hóa đất nước, nhìn trên cả hai phương diện lý luận và thực tiễn.

Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp được coi như một bộ phận cấu thành trong chiến lược kinh tế - xã hội quốc gia, do đó, nó thu hút không ít sự lưu tâm của Đảng và Nhà nước, đặc biệt là giới lãnh đạo ở những vùng nông nghiệp trọng điểm của đất nước, như đồng bằng sông Hồng và ĐBSCL. Bởi lẽ, để hội nhập vào công cuộc CNH và HDH của cả nước, ở đây trước hết phải thực hiện CNH và HDH nền nông nghiệp, mà trong đó, nội dung cốt lõi của bước đi ban đầu là chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và xây dựng nông thôn kiểu mới.

Cũng cần nhấn mạnh rằng, chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp đang là một đòi hỏi bức xúc, bởi việc thực hiện CNH & HDH của đất nước ta xuất phát từ nền kinh tế nông nghiệp với lực lượng sản xuất vốn dễ lạc hậu và gần 80% dân cư lao động nông nghiệp. Đặc trưng này phản ánh tính khó khăn phức tạp của quá trình chuyển đổi đó, bởi đây cũng được coi như xác lập lại trật tự kinh tế mới trong nông nghiệp. Mặt khác, chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và xây dựng nông thôn kiểu mới là một tiến trình đồng bộ, gồm: chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế nông nghiệp, cơ cấu vùng kinh tế; cơ cấu thành phần kinh tế trong nông nghiệp, đồng thời với việc hình thành các loại hình kinh tế mới ở nông thôn theo cơ chế kinh tế thị trường.

Quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp có ý nghĩa quan trọng trong tiến trình CNH, HDH đất nước, vì nó là nhân tố tạo thế ổn định

Cuộc hội thảo khoa học "Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn theo hướng CNH - HDH" tại Cần Thơ đã thu hút gần 130 đại biểu từ mọi miền đất nước về tham dự và hơn 30 bản tham luận được đăng ký (30 bài đã được đăng trong kỷ yếu của cuộc hội thảo này, một số chưa kịp đăng tải). Hội thảo được tiến hành trong hai ngày 22 - 23.8.1997 với 3 buổi nghe tham luận và thảo luận trên hội trường.

Hội thảo đã được nghe GS - TS Thân Đức Hiền - Vụ trưởng vụ khoa học công nghệ đại diện Bộ giáo dục và đào tạo phát biểu đánh giá những kết quả về nghiên cứu khoa học trong các trường đại học (1991 - 1997) và ý kiến chỉ đạo cuộc hội thảo khoa học này.

Hội thảo cũng được nghe phát biểu của đ/c Bùi Hữu Trí - PCT trực UBND tỉnh Cần Thơ chào mừng hội thảo. Tuy là bài chào mừng hội thảo song đã được trình bày một cách khá sắc nét thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp ở Cần Thơ - có thể xem là đại diện cho ĐBSCL và từ đây cũng gợi cho Hội thảo những giải pháp thiết thực về chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới trong thời gian tới.

Dưới đây là những nội dung chính của bài phát biểu khai mạc và tổng kết cuộc hội thảo của GS.PTS. Nguyễn Thanh Tuyền. Xin trân trọng giới thiệu đến quý độc giả.

cho quá trình đó. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp cũng là quá trình thực hiện mục tiêu xóa đói giảm nghèo và đi xa hơn nữa đây là giải pháp tối ưu làm giảm sự cách biệt về đời sống kinh tế, văn hóa, dân trí giữa thành thị và nông thôn để tiến tới mục tiêu dân giàu - nước mạnh - xã hội công bằng văn minh.

Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp là một bộ phận hữu cơ của quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế quốc dân theo hướng CNH, HDH của đất nước. Do vậy khi nghiên cứu vấn đề chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, không thể tách rời nó với quá

trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế trên tổng thể. Điều đó cũng có ý nghĩa là quá trình này cần sự hỗ trợ đầy hiệu lực của cơ chế vận hành thích ứng ở tầm vĩ mô và vi mô.

Quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và xây dựng nông thôn kiểu mới ngoài việc lựa chọn các bước đi và phương pháp thích hợp có tính nguyên tắc, cũng cần có những bước đi và phương pháp đặc thù gắn với đặc điểm kinh tế theo vùng và lãnh thổ.

Một vấn đề cần đề cập nữa là việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế và xây dựng nông thôn kiểu mới sẽ khó hiện thực hóa, nếu thiếu vắng những tiền đề và những nỗ lực thiết yếu như:

- Điện khí hóa nông thôn cần đi trước một bước tạo nền cho quá trình chuyển dịch;

- Xây dựng cơ sở hạ tầng cho nông nghiệp, mở rộng hệ thống giao thông, chủ lực là hệ thống giao thông đường bộ, tiếp ứng cho chuyển dịch cơ cấu kinh tế ngành, vùng và bố trí lại dân cư;

- Tạo nguồn hỗ trợ đầu tư để khai thác mọi nguồn lực và phát triển các thể mạnh kinh tế nông nghiệp của vùng và lãnh thổ;

- Đào tạo nhân lực cho nông thôn, tạo nhân tố trung tâm, quyết định thành công của quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp.

Ở cuộc hội thảo khoa học này, chúng ta sẽ được nghe nhiều bản tham luận trên nhiều góc độ hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp và xây dựng nông thôn hướng vào việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp trong quá trình thực hiện nghị quyết của Đảng, đồng thời tiến hành thảo luận trao đổi để tìm ra những định hướng và những giải pháp chung cho quá trình đó.

Song vì thời gian có hạn, hội thảo chỉ được nghe 11/30 tham luận khoa học đã được đăng ký.

Các tham luận có thể tạm phân thành 3 loại như sau:

- Tham luận mang tính tổng luận nhằm đóng góp và làm phong phú thêm lý luận và thực tiễn cho quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp tiếp sau.

- Tham luận về phương pháp chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp.

- Tham luận về những kinh nghiệm thực thi quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn gắn với vùng lãnh thổ như: ĐBSH, ĐBSCL, ĐB ven biển miền Trung và ở một số địa phương.

Các tham luận đều hướng đúng mục tiêu của hội thảo đặt ra và được đầu tư nghiên cứu nghiêm túc, do đó, các kiến nghị và các giải pháp nêu ra

hàm chứa tính lý luận và thực tiễn khá sâu sắc.

Sau những tham luận (trong mỗi buổi) hội nghị đã tiến hành hội thảo. Các ý kiến thảo luận khá sinh động, sát thực với các dẫn liệu phong phú, làm sáng tỏ thêm ý tưởng và nội dung mà hội thảo khoa học cần đạt tới.

Các tham luận và thảo luận tại hội trường được tập trung vào những nội dung chính yếu sau:

1. Xác định vai trò của nông nghiệp trong nền kinh tế VN

Ý nghĩa chiến lược của chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn trong toàn bộ công cuộc CNH, HĐH đất nước và những đòi hỏi của nông nghiệp và nông thôn sau 10 năm thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn theo cơ chế thị trường. Các ý kiến đều khẳng định đúng mức những thành công và những tồn tại cần được tiếp tục khắc phục và điều chỉnh.

2. Phân tích đánh giá thực trạng về chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, phát triển nông thôn theo hướng CNH, HĐH và đề xuất các giải pháp trên các phương diện sau

a. Về chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế nông nghiệp:

Đa số ý kiến cho rằng việc chuyển dịch này tiến triển chậm, cần có phương sách đồng bộ và tích cực để thực hiện tiến trình này. Riêng ở những vùng thuần nông, trước hết, việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế nên bắt nguồn từ chuyển dịch cơ cấu cây trồng (giữa cây lương thực - thực phẩm - cây công nghiệp ngắn ngày - cây ăn trái) kế đến là chuyển dịch cơ cấu giữa trồng trọt - chăn nuôi. Từ đó mới có thể xây dựng cơ cấu kinh tế nông - công - thương mại dịch vụ (N - C - TMDV) bền vững ở nông thôn.

Trong xây dựng cơ cấu kinh tế N - C - TMDV cần có định hướng cho bước đi ban đầu là:

- Về xây dựng công thôn: hình thành các cơ sở sơ chế đến chế biến nông sản từ thủ công đến cơ giới để làm tăng giá trị hàng hóa, góp phần phân công lại lao động xã hội, giảm lao động thuần nông, mặt khác, tận dụng phát triển các ngành nghề thủ công truyền thống, khai thác mọi năng lực sản xuất ở nông thôn, khắc phục nông nhàn.

- Về thương mại nông thôn: cần quy hoạch các cụm thương mại đầu mối tạo nguồn cung ứng hàng hóa chủ lực cho nông dân kết hợp với mạng lưới bán lẻ rộng khắp, tạo thị trường nông thôn thông suốt với thành thị.

- Về dịch vụ nông thôn: mở rộng các dịch vụ kỹ thuật - nông nghiệp, các dịch vụ chuyển giao công nghệ và các dịch vụ gắn liền với quá trình điện khí hóa và công nghiệp hóa nông

thôn.

- Về du lịch: thế mạnh ở nông thôn là phát triển du lịch sinh thái, đặc biệt ở ĐBSCL, cần mở các cụm và liên kết về du lịch xanh giữa các tỉnh đồng bằng (theo mô hình vườn cây, nhà nghỉ, dịch vụ, giải trí, hồ bơi) gắn với đặc điểm sinh thái từng vùng dọc theo các tuyến đường bộ, đường sông và đón chờ cơ hội phát triển mạnh hơn sau khi hoàn thành cầu Mỹ Thuận & Cần Thơ.

Việc phát triển thương mại dịch vụ, du lịch, sinh thái ở nông thôn sẽ là tác nhân quan trọng để tăng dần lao động phi nông nghiệp.

b. Chuyển dịch cơ cấu vùng

Hội thảo lưu ý cần tiếp tục xác định và phân vùng chuyên canh, thâm canh, cây đặc sản, di dời với chính sách hỗ trợ thích đáng của nhà nước, đồng thời định hình thị trường cho các vùng canh tác đó bằng hệ thống công nghiệp chế biến và các dịch vụ tương ứng để bảo đảm sản xuất ổn định và tăng trưởng.

c. Về chuyển dịch cơ cấu các thành phần kinh tế

Lâu nay chúng ta thường nhấn mạnh vai trò kinh tế hộ nông dân và hợp tác xã nông nghiệp. Song với cơ chế kinh tế thị trường thì ở nông thôn cũng cần chú ý phát triển đầy đủ các thành phần kinh tế tương ứng với cơ cấu thành phần kinh tế trong nền kinh tế quốc dân. Điều này có nghĩa là ở nông thôn cũng cần có các thành phần kinh tế như: kinh tế nhà nước (nông trường), kinh tế tư bản nhà nước (dưới dạng nông trang hoặc nông trại), kinh tế tư bản tư nhân (dưới hình thức nông trại có quy mô vừa và lớn), hợp tác xã cổ phần (hiệp tác nhằm nâng cao hiệu quả kinh tế trong nông nghiệp) và các dịch vụ nông nghiệp trung gian khác v.v...

Sự phát triển đa dạng các thành phần kinh tế ở nông thôn sẽ cho phép đẩy nhanh tập trung hóa, cơ giới hóa trong sản xuất nông nghiệp, góp phần đưa nông nghiệp nhanh chóng phát triển theo hướng sản xuất lớn, vừa tạo nhiều lao động có kỹ thuật và lao động phi nông nghiệp ở nông thôn, đặc biệt là giải quyết nhiều việc làm cho nông dân nghèo hoặc không có ruộng đất. Đây là cơ sở quan trọng để thực hiện CNH, HĐH nông nghiệp và nông thôn, bởi lẽ CNH, HĐH nông thôn không thể dựa trên nền sản xuất nông nghiệp phân tán. Mặt khác sự phát triển đa dạng các thành phần kinh tế ở nông thôn, đặc biệt là phát triển theo hướng tập trung hóa sẽ tạo điều kiện thuận lợi để giảm dần sự cách biệt giữa thành thị và nông thôn.

Trong hội thảo cũng có một số ý kiến phản ánh thực trạng ở ĐBSCL: hiện có nhiều nông dân (gần 10%)

không có ruộng, phải làm thuê. Chính sách của Đảng và Nhà nước ta khẳng định: không để cho người nông dân không có ruộng đất - đó là tính ưu việt của CNXH - vấn đề này cần sớm được giải quyết.

Song có những ý kiến khác thì cho rằng, nông dân không có ruộng làm thuê đó cũng là sự phân hóa có tính qui luật về chuyển đổi QHSX của quá trình tập trung hóa sản xuất nông nghiệp theo cơ chế kinh tế thị trường.

Hội thảo chưa có kết luận về những quan điểm khác nhau này, cần tìm hiểu đầy đủ cơ sở lý luận và thực tiễn để tiếp tục làm sáng tỏ.

Nhiều ý kiến trong hội thảo cho rằng, dường như việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp vẫn còn mang tính "tự phát" chưa thấy rõ định hình có tính chiến lược như: chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp xuất phát từ đâu; chuyển dịch như thế nào (phương pháp chuyển dịch); phương thức chuyển dịch mang tính đặc thù theo vùng, lãnh thổ và tác động ở tầm vĩ mô của nhà nước đến quá trình chuyển dịch này. Bất nguồn từ đó, hội thảo kiến nghị với chính phủ là cần tổ chức nghiên cứu toàn diện và đồng bộ hơn về chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn, nhằm đẩy nhanh quá trình này như một bộ phận hữu cơ của tiến trình CNH, HĐH đất nước nhìn trên tổng thể.

3. Kiến nghị với nhà nước về chính sách vĩ mô trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn theo hướng CNH, HĐH

Thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, rõ ràng, không thể thiếu vai trò can thiệp của nhà nước bằng các chính sách và cơ chế quản lý ở tầm vĩ mô. Dựa vào luận cứ đó, hội thảo tập trung kiến nghị với nhà nước trên các góc độ sau:

Về chính sách tài chính, tín dụng, giá cả, thuế

- Về chính sách đầu tư của nhà nước để thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, Chính phủ cần có các dự án đầu tư trọng điểm cơ sở hạ tầng thiết yếu (đường sá, thủy lợi, điện khí hóa) cho các vùng nông nghiệp trọng điểm, đặc biệt ĐBSCL, nơi bảo đảm an toàn lương thực quốc gia, song cũng là nơi đầu tư quá tốn kém (do nền đất yếu) và người nông dân ở đây, có thể nói là chịu thiệt thòi nhất chính bởi cơ chế tài chính tín dụng - giá - thuế hiện hành. Mặt khác, nên thành lập quỹ đầu tư phát triển nông thôn.

- Về tín dụng, lãi suất tín dụng nông nghiệp còn cao hơn các hình thức tín dụng khác, đây là một thiệt thòi cho người nông dân. Kiến nghị Nhà nước giảm lãi suất tín dụng nông

nghiệp để đỡ phần thiệt thòi cho nông dân. Phần bù đắp thiếu hụt do giảm lãi suất này có thể được tài trợ bởi NSNN và ngân sách nhà nước có thể được bồi hoàn từ các khoản thu được sinh lợi từ hàng hóa nông sản tạo ra ở khâu hoạt động kinh doanh khác. Ngoài ra cũng cần áp dụng chế độ tín dụng ưu đãi đối với vùng lũ lụt thường xuyên ở ĐBSCL và các đối tượng cần thiết khác.

- Về giá cả: kiến nghị nhà nước có chính sách trợ giá hợp lý cho người nông dân ở các vùng chuyên canh lương thực và cây công nghiệp vốn là nguyên liệu của công nghiệp chế biến. Do chưa có chính sách trợ giá ổn định đối với những hàng hóa nông sản nói trên, giá cả còn lệ thuộc nhiều vào quan hệ cung - cầu thị trường, thêm vào đó là sự chi phối của tư thương, nên những năm được mùa giá lại rẻ, nông dân không có lời, thậm chí bị lỗ, khiến họ chuyển đổi cây trồng, gây lãng phí và làm bất ổn định thị trường nông sản cho công nghiệp chế biến (như mía đường, cà phê, hạt điều, bắp, đậu nành, khoai mì, trái thơm...). Điều đó vừa gây thiệt hại cho nền kinh tế vừa làm cho nông dân thua lỗ.

- Về thuế sử dụng đất nông nghiệp: nhiều ý kiến đề nghị chính phủ nghiên cứu giảm thuế và đi đến không thu thuế sử dụng đất nông nghiệp đối với đất canh tác cây lương thực. Thuế này chiếm tỷ trọng không lớn trong ngân sách nhà nước nhưng lại là gánh nặng của người nông dân vốn dĩ có thu nhập thấp bởi giá lương thực bấp bênh. Nhiều địa phương đồng tình với ý tưởng này nhưng e rằng, nó sẽ làm giảm thu ngân sách và không cân đối được ngân sách địa phương.

Song nhiều ý kiến cho rằng, nếu nhà nước có chính sách quản lý vĩ mô tốt, thì có thể bù đắp được phần thiếu hụt do thông qua điều tiết lại thu nhập từ các hoạt động kinh doanh và dịch vụ có liên quan đến tiêu dùng lương thực như: xuất khẩu gạo, công nghiệp chế biến nông sản, các dịch vụ ăn uống...(theo nguyên lý tổng giá cả bằng tổng giá trị trong toàn bộ nền kinh tế quốc dân). Nếu những đề xuất trên chưa có tính khả thi trong những năm tới, thì trước mắt, nhà nước đánh thuế sử dụng đất nông nghiệp theo giá bán lương thực thực tế (có thể 1.000; 1.100; 1.200đ/kg thóc) thấp hơn giá tính thuế được ấn định (1.300 - 1.500đ/kg thóc) để đỡ mất mát cho nông dân.

Một kiến nghị khác, nhà nước nên thực hiện chính sách miễn hoặc giảm thuế có thời hạn hợp lý mang tính khuyến khích đối với các hoạt động công nghiệp - dịch vụ có khai thác nguyên liệu chế biến nông sản

thu hút nhiều lao động tại địa phương.

4. Kiến nghị về tạo thị trường đầu ra cho nông sản

Tạo thị trường đầu ra cho sản phẩm nông nghiệp là yếu tố kích thích sản xuất nông nghiệp, đồng thời tạo môi trường bền vững để thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp. Việc tạo thị trường này cần chú trọng tính cân đối và đồng bộ giữa thị trường trong nước và ngoài nước cho trước mắt và lâu dài.

Về thị trường trong nước: tiền đề để tạo thị trường bền vững cho đầu ra của sản phẩm nông nghiệp là qui hoạch hợp lý các vùng và ngành nông nghiệp (như tạo thị trường này cần chú trọng tính cân đối và đồng bộ giữa thị trường trong nước và ngoài nước cho trước mắt và lâu dài).

- Qui hoạch hệ thống công nghiệp sơ chế, chế biến nông sản chủ yếu ở qui mô nhỏ và vừa gắn với vùng nguyên liệu.

- Liên doanh, liên kết trong và ngoài nước với các địa phương để khai thác chế biến nông sản với nhiều hình thức khác nhau.

- Thực hiện chính sách bao tiêu nông sản đối với các vùng, các ngành kinh tế nông nghiệp quan trọng để vừa tạo thị trường nông sản ổn định vừa bảo đảm an toàn lương thực và nguyên liệu cho công nghiệp chế biến nông sản.

Về thị trường ngoài nước: cần nắm bắt, khai thác và giới thiệu sản phẩm nông nghiệp để mở rộng thị trường ra nước ngoài, trong đó, quan tâm đặc biệt khai thác các thị trường truyền thống (các nước XHCN cũ) và năng động tìm kiếm thêm thị trường mới.

5. Kiến nghị về chính sách bảo đảm quyền lợi cho nông dân

Có thể khẳng định ý tưởng của Đảng và nhà nước về tạo điều kiện cho nông dân làm giàu và phát triển nông thôn theo hướng công nghiệp hóa và hiện đại hóa là hoàn toàn đúng đắn. Tuy nhiên có hiện trạng dễ nhận thấy là, từ khi chuyển sang cơ chế kinh tế thị trường, nông dân là người chịu thiệt thòi nhất, mà sự thiệt thòi đó lại chính do cơ chế quản lý tài chính, tiền tệ, tín dụng, giá cả và thuế (như đã nêu ở những phần trên). Do vậy hội thảo kiến nghị nhà nước cần tập trung và có biện pháp tích cực, phù hợp để giải quyết vấn đề này. Nếu không như vậy, thì chính cơ chế thị trường trong khi mang lại những thuận lợi cho các thành phần kinh tế khác lại làm thua thiệt cho nông dân, thành phần kinh tế chiếm đại đa số trong dân cư cả nước.

6. Kiến nghị về đào tạo nhân lực cho nông thôn

Nhiều ý kiến cho rằng, có hiện trạng phổ biến là các kỹ sư nông nghiệp không muốn làm việc ở nông

thôn và hiện nay ít người muốn học ngành nông nghiệp. Ngay ở ĐBSCL, vùng trọng điểm lương thực quốc gia, cũng rất ít người theo học khoa học nông nghiệp của trường Đại học Cần Thơ. Do vậy nhân lực có trình độ đại học và kỹ thuật nông nghiệp càng trở nên thiếu trầm trọng. Từ thực trạng đó, có thể đưa ra một vài kiến nghị, đặc biệt đối với ĐBSCL như sau:

- Cho phép mở rộng hệ đào tạo cử tuyển - học sinh có bằng tú tài được cử đi học đại học, học sinh có bằng phổ thông cơ sở được cử đi học trung học chuyên nghiệp về nông nghiệp (trồng trọt, chăn nuôi, kỹ thuật nông nghiệp, quản lý nông trại, thú y...) được hưởng học bổng mà không phải qua thi tuyển. Mỗi xã hàng năm có thể cử người đi học theo chỉ tiêu của nhà nước và phải trở về phục vụ chính nơi cử mình đi học. Muốn thực hiện được điều này cần có sự tài trợ của nhà nước và địa phương. Có thể giao nhiệm vụ đào tạo này cho Đại học Cần Thơ và các trường trung học chuyên nghiệp ở địa phương tương ứng.

- Ưu tiên hơn nữa về kinh phí giáo dục phổ thông cho ĐBSCL và tạo điều kiện để phổ cập cấp I ở nông thôn, nhằm mở rộng và nâng cao mật độ dân trí, đáp ứng tiến trình công nghiệp hóa và hiện đại hóa ở vùng trọng điểm lương thực quốc gia.

Hội thảo cũng còn ghi nhận một số ý kiến phản ánh khá cụ thể những khía cạnh khác nhau trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, song ở đây chỉ dừng lại trên những nội dung chính yếu.

Các thành viên dự hội thảo cũng nhận thấy rằng, còn nhiều vấn đề cần được phân tích sâu sắc hơn, dù cơ sở lý luận và thực tiễn hơn để đóng góp thiết thực vào tiến trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn ở VN...

Ban tổ chức hội thảo sẽ tổng hợp các ý kiến thảo luận thành bản kiến nghị gửi trung ương Đảng, Chính phủ, Bộ nông nghiệp và phát triển nông thôn, Hội nông dân VN và các cơ quan hữu trách với tính chất tư vấn.

Ban tổ chức cũng mong rằng, sau cuộc hội thảo khoa học này, các giáo sư, giảng viên, các nhà nghiên cứu, các nhà hoạch định chính sách, các chuyên gia, các nhà quản lý sẽ tiếp tục nghiên cứu để đóng góp thiết thực vào hiện thực hóa chiến lược quan trọng này.

Hai ngày hội thảo khoa học, tuy ngắn ngủi song đã để lại cho chúng ta nhiều ấn tượng tốt đẹp. Có thể nói ấn tượng sâu sắc nhất ở hội thảo này là chúng ta đã gặp nhau về những ý tưởng khoa học và ý tưởng nhân văn trên mọi góc độ nghiên cứu ■

PGS. PTS. Nguyễn Thành Xương đọc báo cáo tại hội thảo

NÔNG NGHIỆP, NÔNG THÔN NHỮNG NĂM ĐỔI MỚI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA

PGS. PTS. NGUYỄN THÀNH XƯƠNG
Phó Hiệu trưởng ĐHKHT - ĐHQG TP.HCM

Trong những năm đổi mới, các trường đại học và cao đẳng khối ngành kinh tế đã tích cực đổi mới mục tiêu, chương trình, nội dung đào tạo nhằm thích ứng với nền kinh tế thị trường có định hướng XHCN. Bên cạnh hoạt động đào tạo,

công tác nghiên cứu khoa học ở các trường cũng có những đóng góp đáng kể cho sự hình thành và hoàn thiện các chính sách, cơ chế quản lý nói chung, nông nghiệp nói riêng.

Đến nay, nền nông nghiệp và nông thôn Việt nam đã có những bước tiến vượt bậc, nhất là sau khi